Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MACIEJ SZPUNAR
της 21ης Σεπτεμβρίου 2016 [1]

Υπόθεση C-342/15

Leopoldine Gertraud Piringer

[αίτηση του Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία)για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Οδηγία 77/249/ΕΟΚ — Κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους η οποία απαιτεί να βεβαιώνεται από συμβολαιογράφο το γνήσιο της υπογραφής αιτήσεως εγγραφής στο κτηματολόγιο — Άρθρο 56 ΣΛΕΕ — Δικαιολόγηση — Εύρυθμη λειτουργία του κτηματολογικού συστήματος»

1. Στην υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως την οποία υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία) στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως που ασκήθηκε από την Leopoldine Gertraud Piringer, αυστριακή υπήκοο, ένα αυστριακό δικαστήριο αρνήθηκε να προβεί στην εγγραφή σκοπούμενης πωλήσεως ακινήτου στο αυστριακό κτηματολόγιο, για τον λόγο ότι το γνήσιο της υπογραφής της σχετικής αιτήσεως είχε βεβαιωθεί όχι από συμβολαιογράφο αλλά από Τσέχο δικηγόρο.

2. Προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει ότι η υπόθεση αυτή πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να παρασχεθούν στο αιτούν δικαστήριο χρήσιμες ενδείξεις για την εκτίμηση της αναλογικότητας στο πλαίσιο της ενδεχόμενης δικαιολογήσεως ενός περιορισμού μη συνεπαγόμενου δυσμενή διάκριση.

I – Το νομικό πλαίσιο

Α – *Το δίκαιο της Ένωσης*

3. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 77/249/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1977, περί διευκολύνσεως της πραγματικής ασκήσεως της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών από δικηγόρους [2]:

«Η παρούσα οδηγία ισχύει, εντός των ορίων και με τις προϋποθέσεις που η ίδια προβλέπει, για τις δραστηριότητες του δικηγόρου κατά την παροχή υπηρεσιών.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ ειδ. έκδ. 06/001, σ. 249.

Κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παρούσης οδηγίας, τα Κράτη μέλη δύνανται να επιφυλάξουν σε ορισμένες κατηγορίες δικηγόρων τη σύνταξη επισήμων εγγράφων βάσει των οποίων παρέχεται εξουσία διαχειρίσεως της περιουσίας προσώπων, που απεβίωσαν, ή τα οποία αναφέρονται στην κτήση ή τη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων.»

4. Το άρθρο 4 της οδηγίας αυτής ορίζει:

«1. Οι δραστηριότητες, οι σχετικές με την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση πελάτου ενώπιον των δικαστικών ή των δημοσίων αρχών ασκούνται σε κάθε Κράτος μέλος υποδοχής, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται για τους δικηγόρους, οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σ' αυτό το Κράτος, αποκλειομένου οποιουδήποτε όρου κατοικίας ή εγγραφής σε επαγγελματική οργάνωση του Κράτους αυτού.

[…]

4. Για την άσκηση δραστηριοτήτων διαφόρων από εκείνες που αναφέρονται στην παράγραφο 1, ο δικηγόρος εξακολουθεί να υπόκειται στους επαγγελματικούς όρους και κανόνες του Κράτους μέλους προελεύσεως, υπό την επιφύλαξη της τηρήσεως των κανόνων, οποιαδήποτε και αν είναι η πηγή τους, οι οποίοι διέπουν το επάγγελμα στο Κράτος μέλος υποδοχής, ιδίως εκείνων που αφορούν το ασυμβίβαστο μεταξύ της ασκήσεως των δραστηριοτήτων του δικηγόρου και της ασκήσεως άλλων δραστηριοτήτων στο Κράτος αυτό […]. Οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται μόνο εφ' όσον δύνανται να τηρηθούν από δικηγόρο που δεν είναι εγκατεστημένος στο Κράτος μέλος υποδοχής και κατά το μέτρο που η τήρησή τους στο Κράτος αυτό δικαιολογείται αντικειμενικά για την εξασφάλιση της ορθής ασκήσεως των δραστηριοτήτων του δικηγόρου, της επαγγελματικής αξιοπρέπειας και της τηρήσεως των κανόνων περί ασυμβιβάστου.»

5. Κατά την αιτιολογική σκέψη 10 της οδηγίας 98/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998, για τη διευκόλυνση της μόνιμης άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος σε κράτος μέλος διάφορο εκείνου στο οποίο αποκτήθηκε ο επαγγελματικός τίτλος[3]:

«[…] [Η] παρούσα οδηγία ουδόλως θίγει τις διατάξεις των κρατών μελών σύμφωνα με τις οποίες ορισμένες δραστηριότητες περιορίζονται αποκλειστικά για επαγγέλματα διάφορα του δικηγόρου […]».

6. Το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, υπό τον τίτλο «Τομέας δραστηριότητας», προβλέπει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη, που στην επικράτειά τους επιτρέπουν σε συγκεκριμένη κατηγορία δικηγόρων να συντάσσουν έγγραφα βάσει των οποίων παρέχεται η εξουσία διαχείρισης της περιουσίας αποβιώσαντος, ή τα οποία αναφέρονται στην κτήση ή μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, και των οποίων η σύνταξη σε άλλα κράτη μέλη ανατίθεται αποκλειστικά σε επαγγέλματα διαφορετικά από εκείνα του δικηγόρου, δύνανται να αποκλείσουν από τις δραστηριότητες αυτές τους δικηγόρους που ασκούν επάγγελμα υπό επαγγελματικό τίτλο καταγωγής κτηθέντα σε κάποιο από τα εν λόγω κράτη μέλη.»

3 — ΕΕ 1998, L 77, σ. 36.

Το αυστριακό δίκαιο

7. Το άρθρο 31 του Allgemeines Grundbuchsgesetz (ομοσπονδιακού νόμου περί κτηματολογίου), μετά την τελευταία τροποποίησή του (*BGBl.* 87/2015 I, στο εξής: GBG), ορίζει:

«1. Εγγραφή στο κτηματολόγιο μπορεί να γίνει […] μόνο με βάση δημόσια έγγραφα ή ιδιωτικά ενυπόγραφα έγγραφα, επί των οποίων το γνήσιο της υπογραφής των μερών έχει βεβαιωθεί με δικαστική απόφαση ή συμβολαιογραφική πράξη μνημονεύουσα, προκειμένου για τα φυσικά πρόσωπα, και την ημερομηνία γεννήσεώς τους.

[…]

3. Η επικύρωση αλλοδαπών εγγράφων διέπεται από τις διεθνείς συμβάσεις. Έγγραφα που επικυρώθηκαν από την αυστριακή αρχή εκπροσωπήσεως στην περιφέρεια της οποίας αυτά συντάχθηκαν ή επικυρώθηκαν ή από την εθνική αρχή εκπροσωπήσεως του κράτους εντός του οποίου αυτά συντάχθηκαν ή επικυρώθηκαν δεν χρειάζονται περαιτέρω επικύρωση.

[…]»

8. Το άρθρο 53 του GBG ορίζει τα εξής:

«1. Ο ιδιοκτήτης δικαιούται να απαιτήσει τη σημείωση στο κτηματολόγιο της σκοπούμενης πωλήσεως ή ενεχυράσεως, προκειμένου να κατοχυρώσει από τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως τη σειρά προτεραιότητας καταχωρίσεως των εγγραπτέων δικαιωμάτων που απορρέουν από την εν λόγω πώληση ή ενεχύραση.

[…]

3. Οι ως άνω αιτήσεις σημειώσεως γίνονται δεκτές μόνον εάν, με βάση τις κτηματολογικές εγγραφές, επιτρέπεται η καταχώριση του εγγραπτέου δικαιώματος ή η διαγραφή του υφιστάμενου δικαιώματος και εάν το γνήσιο της υπογραφής της αιτήσεως έχει βεβαιωθεί με δικαστική απόφαση ή συμβολαιογραφική πράξη. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 31, παράγραφοι 3 έως 5.

[…]»

II – Το ιστορικό της διαφοράς και τα προδικαστικά ερωτήματα

9. Η L. G. Piringer έχει στην κυριότητά της κατά το ήμισυ ακίνητο ευρισκόμενο στην Αυστρία.

10. Στις 25 Φεβρουαρίου 2009, υπέβαλε στο České Budějovice (Τσεχική Δημοκρατία) αίτηση εγγραφής στο αυστριακό κτηματολόγιο της σκοπούμενης πωλήσεως του ποσοστού συγκυριότητάς της επί του ακινήτου αυτού, για την κατοχύρωση προτεραιότητας. Το γνήσιο της υπογραφής της αιτούσας επί της ανωτέρω αιτήσεως βεβαιώθηκε από Τσέχο δικηγόρο ο οποίος, σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο, συνέταξε προς τούτο πράξη μνημονεύουσα, μεταξύ άλλων, την ημερομηνία γεννήσεως της αιτούσας καθώς και τα έγγραφα που αυτή προσκόμισε για την πιστοποίηση της ταυτότητάς της. Στην πράξη αυτή ο υπογράφων δικηγόρος βεβαιώνει ότι η L. G. Piringer υπέγραψε ιδιοχείρως την εν λόγω αίτηση ενώπιόν του, σε ένα μόνο αντίτυπο.

11. Στις 15 Ιουλίου 2014, η L. G. Piringer υπέβαλε την εν λόγω αίτηση εγγραφής ενώπιον του Bezirksgericht Freistadt (δικαστηρίου του Freistadt, Αυστρία), δικαστηρίου αρμόδιου για την τήρηση του κτηματολογίου. Αυτό απέρριψε την αίτηση με απόφαση της 18ης Ιουλίου 2014, για τον λόγο ότι το γνήσιο της υπογραφής της αιτούσας δεν είχε βεβαιωθεί από δικαστήριο ή συμβολαιογράφο, όπως επιβάλλει το άρθρο 53, παράγραφος 3, του GBG. Επιπλέον, κατά το ίδιο δικαστήριο, η βεβαίωση του

γνησίου της υπογραφής από Τσέχο δικηγόρο δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης μεταξύ της Δημοκρατίας της Αυστρίας και της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας για τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, την αναγνώριση των δημοσίων εγγράφων και τη διαβίβαση νομικών πληροφοριών, συναφθείσας στις 10 Νοεμβρίου 1961 (*BGBl.* αριθ. 309/1962), η οποία εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις διμερείς σχέσεις με την Τσεχική Δημοκρατία [*BGBl.* αριθ. 123/1997 (στο εξής: αυστρο-τσεχική Συνθήκη)], και, εν πάση περιπτώσει, δεν φέρει επίσημη σφραγίδα, όπως επιβάλλουν τα άρθρα 21 και 22 της ίδιας Συνθήκης.

12. Με διάταξη της 25ης Νοεμβρίου 2015, το Landesgericht Linz (εφετείο του Linz, Αυστρία) επικύρωσε την ως άνω απόφαση κρίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι, μολονότι η πράξη περί βεβαιώσεως του γνησίου της υπογραφής αποτελούσε δημόσιο έγγραφο κατά το τσεχικό δίκαιο, η αναγνώρισή της στην Αυστρία ενέπιπτε στο άρθρο 21, παράγραφος 2, της αυστρο-τσεχικής Συνθήκης. Δεδομένου ωστόσο ότι η διάταξη αυτή περιορίζει την αμοιβαία αναγνώριση μόνο στα ιδιωτικά ενυπόγραφα έγγραφα που καταρτίζονται από «δικαστήριο, διοικητική αρχή ή Αυστριακό συμβολαιογράφο», η επέκταση του πεδίου εφαρμογής της και στις πράξεις που καταρτίζονται από Τσέχους δικηγόρους θα προσέκρουε όχι μόνο στο γράμμα του εν λόγω άρθρου αλλά και στην ίδια τη βούληση των συμβαλλομένων μερών.

13. Επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως ασκηθείσας από την L. G. Piringer, το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) κρίνει, κατ' ουσίαν, ότι η αυστρο-τσεχική Συνθήκη δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω και εκφράζει αμφιβολίες σχετικά με τη συμβατότητα της απαιτήσεως συμβολαιογραφικής βεβαιώσεως, κατά το άρθρο 53, παράγραφος 3, του GBG, προς το δίκαιο της Ένωσης.

14. Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 1, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 77/249, περί διευκολύνσεως της πραγματικής ασκήσεως της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών από δικηγόρους, την έννοια ότι ένα κράτος μέλος δύναται να εξαιρέσει από την άσκηση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών από δικηγόρους τη βεβαίωση του γνήσιου της υπογραφής επί εγγράφων που απαιτούνται για την κτήση ή τη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, επιτρέποντας την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας μόνον από συμβολαιογράφους;

2) Έχει το άρθρο 56 ΣΛΕΕ την έννοια ότι δεν αντίκειται σε εθνική διάταξη του κράτους καταχωρίσεως (Αυστρία), σύμφωνα με την οποία η βεβαίωση του γνήσιου της υπογραφής επί εγγράφων που απαιτούνται για την κτήση ή τη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, επιφυλάσσεται σε συμβολαιογράφους, με συνέπεια, η βεβαίωση του γνήσιου της υπογραφής από δικηγόρο εγκατεστημένο στην Τσεχική Δημοκρατία εντός του κράτους εγκαταστάσεώς του, να μην αναγνωρίζεται στο κράτος καταχωρίσεως, μολονότι η εν λόγω βεβαίωση παράγει κατά το τσεχικό δίκαιο τα νομικά αποτελέσματα επίσημης θεωρήσεως, ειδικότερα, όταν

α) το ζήτημα της αναγνωρίσεως, από δικηγόρο εγκατεστημένο στην Τσεχική Δημοκρατία, της βεβαιώσεως του γνήσιου της υπογραφής επί αιτήσεως εγγραφής στο κτηματολόγιο του κράτους καταχωρίσεως αφορά παροχή υπηρεσίας από δικηγόρο, η άσκηση της οποίας δεν επιτρέπεται σε δικηγόρους εγκατεστημένους στο κράτος καταχωρίσεως και, ως εκ τούτου, η άρνηση αναγνωρίσεως τέτοιας βεβαιώσεως δεν υπόκειται στην απαγόρευση περιορισμών

ή

β) μία τέτοια επιφύλαξη υπέρ των συμβολαιογράφων δικαιολογείται, προκειμένου να διασφαλίζεται η νομιμότητα και η ασφάλεια δικαίου των δικαιοπραξιών (δικαιοπρακτικών εγγράφων) και, ως εκ τούτου, εξυπηρετεί επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος και, επιπλέον, απαιτείται για την επίτευξη του σκοπού αυτού στο κράτος καταχωρίσεως;»

15. Παρατηρήσεις κατέθεσαν η L. G. Piringer, η Αυστριακή, η Τσεχική, η Γερμανική, η Ισπανική, η Γαλλική, η Λεττονική, η Λουξεμβουργιανή, η Πολωνική και η Σλοβενική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η L. G. Piringer, η Αυστριακή, η Τσεχική, η Γερμανική, η Ισπανική, η Γαλλική, η Λουξεμβουργιανή και η Πολωνική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή αγόρευσαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 6ης Ιουνίου 2016.

III – Ανάλυση

Α – *Επί του πρώτου ερωτήματος*

16. Με το πρώτο προδικαστικό του ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν οι διατάξεις της οδηγίας 77/249 αντιτίθενται στο να επιφυλάσσει ένα κράτος μέλος στους συμβολαιογράφους τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής επί των εγγράφων που απαιτούνται για την κτήση ή τη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων.

1. Επί του άρθρου 1, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 77/249

17. Με βάση το άρθρο της 1, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, η οδηγία 77/249 ισχύει, εντός των ορίων και με τις προϋποθέσεις που η ίδια προβλέπει, για τις *δραστηριότητες του δικηγόρου* κατά την παροχή υπηρεσιών.

α) Απουσία μετακινήσεως του παρέχοντος υπηρεσίες

18. Οι περισσότερες από τις Κυβερνήσεις που υπέβαλαν παρατηρήσεις υποστηρίζουν ότι η οδηγία 77/249 δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω, διότι δεν υπήρξε αυτοπρόσωπη μετακίνηση δικηγόρου εγκατεστημένου σε κράτος μέλος προς άλλο κράτος μέλος.

19. Δεν συμμερίζομαι αυτή την ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας 77/249.

20. Στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 77/249 διαλαμβάνεται ότι η οδηγία αυτή «αφορά μόνο τα μέτρα που προορίζονται να διευκολύνουν την πραγματική άσκηση των δραστηριοτήτων του δικηγόρου ως προς την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών». Το άρθρο 4 της οδηγίας αυτής διέπει τις «δραστηριότητες [σχετικά] με την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση πελάτου ενώπιον των δικαστικών ή των δημοσίων αρχών» και καθιερώνει σαφή διάκριση μεταξύ του κράτους προελεύσεως και του κράτους υποδοχής του δικηγόρου.

21. Επομένως, από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι, με την οδηγία 77/249, ο νομοθέτης της Ένωσης επιδίωκε να ρυθμίσει τη μετακίνηση δικηγόρου σε άλλο κράτος μέλος και επιθυμούσε, ειδικότερα, να διευκολύνει την εκπροσώπηση του πελάτη ενώπιον δημόσιας αρχής ή δικαστηρίου, η οποία απαιτεί τη φυσική παρουσία του δικηγόρου, υπό τις προϋποθέσεις της οδηγίας 77/249.

22. Ωστόσο, όπως επισημαίνει η Επιτροπή με τις παρατηρήσεις της, αυτό δεν αποκλείει την υπαγωγή και άλλων μορφών διασυνοριακών δικηγορικών υπηρεσιών στην οδηγία 77/249. Μολονότι η οδηγία 77/249, η οποία θεσπίστηκε το 1977, δεν μπορούσε, εκ των πραγμάτων, να πραγματευτεί τις σχέσεις που αναπτύσσονται πλέον μεταξύ των δικηγόρων, των πελατών, των αρχών και των δικαστηρίων χάρη στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, δεν υπάρχει λόγος να μην περιλαμβάνονται αυτοί οι τρόποι παροχής υπηρεσιών στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 77/249, εφόσον εξακολουθεί να επιτυγχάνεται ο προστατευτικός σκοπός που επιδιώκουν οι διατάξεις της οδηγίας.

23. Υπηρεσία μπορεί να παρέχεται ακόμα και όταν δεν μετακινείται ο δικηγόρος, αλλά ο αποδέκτης της. Μπορεί, επίσης, να γίνει λόγος και για μετακίνηση της υπηρεσίας, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση νομικής συμβουλής που παρέχεται τηλεφωνικώς ή αποστέλλεται με το ταχυδρομείο ή με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

β) Επί της έννοιας «δραστηριότητες του δικηγόρου»

24. Η οδηγία 77/249 δεν ορίζει τις «δραστηριότητες του δικηγόρου» [4].

25. Αντίθετα, στο άρθρο της 1, παράγραφος 2, η εν λόγω οδηγία ορίζει λεπτομερώς την έννοια του «δικηγόρου» στα αντίστοιχα κράτη μέλη της Ένωσης. Αυτό θα μπορούσε να ενισχύσει την άποψη ότι κάθε δραστηριότητα που ανατίθεται σε δικηγόρο κατά το εθνικό δίκαιο συνιστά δραστηριότητα δικηγόρου και ότι πρόκειται, με άλλα λόγια, για μη αυτοτελή έννοια στο πεδίο της Ένωσης και αποκεντρωμένη. Κάτι τέτοιο θα είχε ως συνέπεια μια δραστηριότητα όπως η «βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής», κατά το άρθρο 25a του τσεχικού νόμου περί του δικηγορικού επαγγέλματος, να συνιστά δραστηριότητα δικηγόρου.

26. Εξάλλου, η οδηγία 77/249 εντάσσεται σε μια λογική αμοιβαίας αναγνωρίσεως, όπως προκύπτει σαφώς από το άρθρο 2 αυτής, κατά το οποίο κάθε κράτος μέλος αναγνωρίζει ως δικηγόρο, για την άσκηση των δραστηριοτήτων που προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, κάθε πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου. «Αμοιβαία αναγνώριση» σημαίνει, καταρχήν, ότι οι προδιαγραφές, οι κανόνες ή οι ορισμοί προέρχονται από το εθνικό δίκαιο.

27. Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία, διάταξη του δικαίου της Ένωσης που δεν περιέχει καμία ρητή παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και του περιεχομένου της πρέπει κανονικά να ερμηνεύεται, σε ολόκληρη την Ένωση, κατά τρόπο αυτοτελή και ομοιόμορφο [5].

28. Φρονώ ότι η νομολογία αυτή δεν έχει εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση, δεδομένου ότι για τον ορισμό της έννοιας του «δικηγόρου» γίνεται παραπομπή στο εθνικό δίκαιο.

29. Κλίνω προς την άποψη ότι η έννοια «δραστηριότητες του δικηγόρου» είναι υβριδική, στο μέτρο που περιέχει και αυτοτελή στοιχεία και στοιχεία που προσδιορίζονται από κάθε κράτος μέλος.

30. Όσον αφορά τα αυτοτελή στοιχεία, το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 77/249 αναφέρεται στις «δραστηριότητες [σχετικά] με την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση πελάτου ενώπιον των δικαστικών ή των δημοσίων αρχών» [6].

31. Επιπλέον, μπορεί να γίνει δεκτό ότι η έννοια «δραστηριότητες του δικηγόρου» περιλαμβάνει και την παροχή νομικής συμβουλής.

32. Φρονώ ότι η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, αυτή καθεαυτή, ουδόλως ανταποκρίνεται στην ανωτέρω απαίτηση, δεδομένου ότι δεν προϋποθέτει καμία νομική γνώση. Κατά συνέπεια, διατηρώ σοβαρές αμφιβολίες, τουλάχιστον βάσει της επίμαχης στην κύρια δίκη εθνικής νομοθεσίας, ως προς τον χαρακτηρισμό της απλής βεβαιώσεως του γνησίου της υπογραφής ως «δραστηριότητας δικηγόρου», διότι, λόγω των αυτοτελών στοιχείων που περιέχει, η έννοια αυτή αφορά δραστηριότητες συνδεόμενες με την κατοχή νομικών γνώσεων.

4 — Εξάλλου, η οδηγία αυτή δεν διευκρινίζει αν οι δραστηριότητες πρέπει να συνίστανται σε δραστηριότητες δικηγόρου στο κράτος προελεύσεως, δηλαδή στην Τσεχική Δημοκρατία, στο κράτος υποδοχής, δηλαδή στην Αυστρία, ή αν πρόκειται για αυτοτελή έννοια, ανεξάρτητη από τις δραστηριότητες που ασκούνται σε καθένα από αυτά τα δύο κράτη μέλη.

5 — Βλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, Abcur (C-544/13 και C-545/13, EU:C:2015:481, σκέψη 45 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

6 — Το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής αναφέρεται επίσης στην «άσκηση των δραστηριοτήτων οι οποίες αφορούν την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση πελάτου ενώπιον δικαστηρίου».

2. Επί του άρθρου 1, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 77/249

33. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 77/249, τα κράτη μέλη δύνανται να επιφυλάξουν σε ορισμένες κατηγορίες δικηγόρων τη σύνταξη επισήμων εγγράφων βάσει των οποίων παρέχεται εξουσία διαχειρίσεως της περιουσίας προσώπων που απεβίωσαν ή τα οποία αναφέρονται στην κτήση ή τη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων.

34. Όπως προβάλλουν η Γερμανική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, η διάταξη αυτή εισήχθη προς όφελος του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ιδιαίτερη νομική κατάσταση των δύο αυτών κρατών μελών, στα οποία ορισμένες κατηγορίες δικηγόρων ασκούν τις δραστηριότητές τους στον τομέα του δικαίου των ακινήτων. Η διάταξη αυτή σκοπεί, συνεπώς, να αποκλείσει τη δυνατότητα δικηγόρων άλλων κρατών μελών να ασκήσουν τις εν λόγω δραστηριότητες στο Ηνωμένο Βασίλειο ή στην Ιρλανδία.

35. Το 1977, τα υπόλοιπα κράτη μέλη πλην του Ηνωμένου Βασιλείου ή της Ιρλανδίας δεν χρειάζονταν τέτοια εξαιρετική ρύθμιση, καθώς επιφύλασσαν ήδη το συγκεκριμένο είδος δραστηριότητας στους συμβολαιογράφους και δεν αμφισβητούνταν ότι οι δραστηριότητες αυτές δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 77/249.

36. Στο ίδιο πνεύμα, το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/5 ορίζει ότι «[τ]α κράτη μέλη, που στην επικράτειά τους επιτρέπουν σε συγκεκριμένη κατηγορία δικηγόρων να συντάσσουν έγγραφα βάσει των οποίων παρέχεται η εξουσία διαχείρισης της περιουσίας αποβιώσαντος, ή τα οποία αναφέρονται στην κτήση ή μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, και των οποίων η σύνταξη σε άλλα κράτη μέλη ανατίθεται αποκλειστικά *σε επαγγέλματα διαφορετικά από εκείν[ο] του δικηγόρου*[7], δύνανται να αποκλείσουν από τις δραστηριότητες αυτές τους δικηγόρους που ασκούν επάγγελμα υπό επαγγελματικό τίτλο καταγωγής κτηθέντα σε κάποιο από τα εν λόγω κράτη μέλη».

37. Επιπλέον, η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται και από την αιτιολογική σκέψη 10 της οδηγίας 98/5, κατά την οποία «θα πρέπει [...] να προβλεφθεί, όπως στην οδηγία [77/249], η δυνατότητα να μη συμπεριληφθούν στις δραστηριότητες των δικηγόρων που εργάζονται υπό τον επαγγελματικό τους τίτλο καταγωγής στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία ορισμένες πράξεις στον τομέα των ακινήτων και των κληρονομιών».

38. Έχω τη γνώμη ότι η οδηγία 77/249, εφόσον η οικονομία και το γράμμα της το επιτρέπουν, πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο συνεπή προς τις διατάξεις της οδηγίας 98/5. Ειδικότερα, οι οδηγίες 77/249 και 98/5 επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό και εντάσσονται στην ίδια λογική, ήτοι την απελευθέρωση των διασυνοριακών επαγγελματικών δραστηριοτήτων των δικηγόρων, οι οποίες ασκούνται είτε προσωρινώς, όπως στην περίπτωση της οδηγίας 77/249, είτε μονίμως, όπως στην περίπτωση της οδηγίας 98/5[8].

39. Κατά συνέπεια, προτείνω να δοθεί στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα η απάντηση ότι οι διατάξεις της οδηγίας 77/249 δεν αντιτίθενται στο να επιφυλάσσει ένα κράτος μέλος στους συμβολαιογράφους τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής επί των εγγράφων που απαιτούνται για την κτήση ή τη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων.

7 — Η υπογράμμιση δική μου.

8 — Βλ., επίσης, Barnard, C., *The substantive law of the EU. The four freedoms*, Oxford University Press, 4η έκδ., 2013, σ. 320, κατά την οποία αυτές οι δύο οδηγίες είναι μέρος του ίδιου παζλ (jigsaw).

Επί του δεύτερου ερωτήματος

40. Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 56 ΣΛΕΕ αντιτίθεται στο να επιφυλάσσει ένα κράτος μέλος στους συμβολαιογράφους τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής επί των εγγράφων που απαιτούνται για την κτήση ή τη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων.

41. Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι οι τυπικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για τις εγγραφές στο κτηματολόγιο διέπονται από το εθνικό δίκαιο[9]. Κατά συνέπεια, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο του κράτους μέλους καταχωρίσεως. Επομένως, στην υπόθεση της κύριας δίκης, οι τυπικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για τις εγγραφές στο κτηματολόγιο καθορίζονται από το αυστριακό δίκαιο.

42. Μολονότι διέπονται από το εθνικό δίκαιο, οι τυπικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για τις εγγραφές στο κτηματολόγιο πρέπει προφανώς να είναι συμβατές με το δίκαιο της Ένωσης και, ιδίως, εν προκειμένω, με τη θεμελιώδη ελευθερία παροχής των υπηρεσιών, η οποία κατοχυρώνεται με το άρθρο 56 ΣΛΕΕ.

1. Επί του περιορισμού της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών

43. Κατά το άρθρο 56 ΣΛΕΕ, οι «περιορισμοί» της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών απαγορεύονται.

44. Κατά πάγια νομολογία, η προβλεπόμενη από το άρθρο 56 ΣΛΕΕ ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών απαιτεί όχι μόνο την εξάλειψη κάθε διακρίσεως λόγω της ιθαγένειας του παρόχου υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, αλλά και την κατάργηση κάθε περιορισμού, ακόμη και αν αυτός έχει αδιακρίτως εφαρμογή επί των ημεδαπών παρόχων υπηρεσιών και επί εκείνων από τα άλλα κράτη μέλη, όταν ο περιορισμός αυτός δύναται να απαγορεύσει, να θίξει ή να καταστήσει λιγότερο ελκυστικές τις δραστηριότητες του παρόχου που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος όπου νομίμως παρέχει ανάλογες υπηρεσίες[10].

45. Επιπλέον, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 56 ΣΛΕΕ απαιτεί την κατάργηση κάθε περιορισμού της εν λόγω θεμελιώδους ελευθερίας, ο οποίος επιβάλλεται λόγω του ότι ο παρέχων υπηρεσίες είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος από εκείνο εντός του οποίου παρέχεται η υπηρεσία[11].

46. Όπως επισημαίνει ορθώς η Επιτροπή με τις παρατηρήσεις της, η επίμαχη κανονιστική ρύθμιση αποκλείει τη δυνατότητα οποιουδήποτε δεν είναι Αυστριακός συμβολαιογράφος να βεβαιώσει το γνήσιο της υπογραφής επί αιτήσεως εγγραφής στο κτηματολόγιο. Το μέτρο αυτό δεν δημιουργεί διάκριση μεταξύ των Αυστριακών και των Τσέχων δικηγόρων με βάση την προέλευση της υπηρεσίας. Περιορίζει ωστόσο την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών για τους Τσέχους δικηγόρους.

47. Συνεπώς, βρισκόμαστε ενώπιον ενός περιορισμού της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών ο οποίος απορρέει από το γεγονός ότι το προϊόν υπηρεσίας παρεχόμενης σε ένα κράτος μέλος δεν αναγνωρίζεται σε άλλο κράτος μέλος σε ορισμένες περιπτώσεις. Η βεβαίωση του γνησίου υπογραφής η οποία πραγματοποιείται στην Τσεχική Δημοκρατία δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην Αυστρία ενόψει μιας κτηματολογικής εγγραφής[12].

9 — Κατά τα λοιπά, υπό την επιφύλαξη του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 81 ΣΛΕΕ, δεν υφίσταται κανένα ενωσιακό νομικό κείμενο που να ρυθμίζει το ζήτημα αυτό.

10 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 18ης Ιουλίου 2013, Citroën Belux (C-265/12, EU:C:2013:498, σκέψη 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

11 — Βλ. απόφαση της 19ης Ιουνίου 2014, Strojírny Prostějov και ACO Industries Tábor (C-53/13 και C-80/13, EU:C:2014:2011, σκέψη 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

12 — Επομένως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της Γερμανικής Κυβερνήσεως κατά το οποίο, λόγω του τυπικού χαρακτήρα της αυστριακής νομοθεσίας, δεν υφίσταται περιοριστικό αποτέλεσμα για τις δραστηριότητες του δικηγόρου.

48. Τέλος, πρέπει να τονιστεί ότι το Δικαστήριο, με την απόφαση της 24ης Μαΐου 2011, Επιτροπή κατά Αυστρίας[13], έχει τονίσει ότι η δραστηριότητα συντάξεως αυθεντικών πράξεων που ανατίθεται στους Αυστριακούς συμβολαιογράφους δεν συνιστά, αυτή καθεαυτή, άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας κατά την έννοια του άρθρου 51, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να γίνει επίκληση της εξαιρέσεως περί της ασκήσεως δημόσιας εξουσίας, η οποία προκύπτει από το άρθρο 62 και το άρθρο 51, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

2. Επί της δικαιολογήσεως

49. Κατά τη γνώμη μου, ο νομικός πυρήνας της υπό κρίση υποθέσεως βρίσκεται στην ενδεχόμενη δικαιολόγηση του περιορισμού.

50. Παρά τις επιμέρους διαφορές των επιχειρημάτων τους, όλα τα κράτη μέλη που κατέθεσαν παρατηρήσεις, δηλαδή η Αυστριακή, η Τσεχική, η Γερμανική, η Ισπανική, η Γαλλική, η Λεττονική, η Λουξεμβουργιανή, η Πολωνική και η Σλοβενική Κυβέρνηση, συμφωνούν ότι η επίμαχη νομοθεσία είναι δικαιολογημένη, ενώ η Επιτροπή έχει την αντίθετη άποψη.

α) Επιτακτικός λόγος γενικού συμφέροντος: η εύρυθμη λειτουργία του κτηματολογικού συστήματος

51. Με την απόφαση της 24ης Μαΐου 2011, Επιτροπή κατά Αυστρίας[14], το Δικαστήριο έκρινε ότι «το γεγονός ότι οι συμβολαιογραφικές δραστηριότητες επιδιώκουν σκοπούς γενικού συμφέροντος, οι οποίοι έγκεινται κυρίως στην τήρηση της νομιμότητας και της ασφάλειας δικαίου στις μεταξύ ιδιωτών δικαιοπραξίες, αποτελεί επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος δυνάμενο να δικαιολογήσει ενδεχόμενους περιορισμούς του άρθρου [49 ΣΛΕΕ] απορρέοντες από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συμβολαιογραφικού επαγγέλματος, όπως είναι το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι διαδικασίες διορισμού συμβολαιογράφων, ο περιορισμένος αριθμός των θέσεών τους και οι κατά τόπον αρμοδιότητές τους, ή ακόμη το καθεστώς που διέπει τις αμοιβές τους, η ανεξαρτησία τους, τα ασυμβίβαστα και ο αποκλεισμός της δυνατότητας επαγγελματικής μετακινήσεώς τους, εφόσον οι περιορισμοί αυτοί είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την εκπλήρωση των εν λόγω σκοπών».

52. Στο πλαίσιο αυτό, έχω τη γνώμη, όπως και η Γερμανική και η Πολωνική Κυβέρνηση, ότι η εύρυθμη λειτουργία του κτηματολογικού συστήματος είναι συνυφασμένη με τη διασφάλιση της νομιμότητας και της ασφάλειας δικαίου των δικαιοπραξιών.

53. Όπως ορθώς τονίζει η Γερμανική Κυβέρνηση, σε ορισμένα κράτη, όπως στην Αυστρία και στη Γερμανία, το κτηματολόγιο έχει εξέχουσα σημασία εν γένει, και ιδίως όσον αφορά τις συναλλαγές επί ακινήτων. Ειδικότερα, η εγγραφή στο κτηματολόγιο έχει συστατικό χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι το δικαίωμα κυριότητας αποκτάται μόνο με την εγγραφή στο κτηματολόγιο. Η προστασία του κτηματολογίου και η ακρίβεια των εγγραφών σε αυτό συμβάλλει στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της δικαιοσύνης[15].

54. Πρέπει, εν συνεχεία, να εξεταστεί κατά πόσον συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας το γεγονός ότι, υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής ενόψει των κτηματολογικών εγγραφών επιφυλάσσεται στους συμβολαιογράφους.

13 — C-53/08 (EU:C:2011:338, σκέψεις 91 έως 95).

14 — C-53/08 (EU:C:2011:338, σκέψη 96).

15 — Η οποία, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, συνιστά επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος. Βλ. απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1996, Reisebüro Broede (C-3/95, EU:C:1996:487, σκέψη 36).

β) Αναλογικότητα της αυστριακής νομοθεσίας

55. Για την τήρηση της απαιτήσεως αναλογικότητας, ένα μέτρο πρέπει, πρώτον, να είναι πρόσφορο (ή ικανό ή κατάλληλο) να διασφαλίσει την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

56. Το επίμαχο μέτρο θεωρείται ικανό να διασφαλίσει την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού μόνον εφόσον ικανοποιεί πραγματικά την ανάγκη επιτεύξεως του σκοπού αυτού με συνεπή και συστηματικό τρόπο [16].

57. Όπως ορθώς τονίζει η Πολωνική Κυβέρνηση, η προσφορότητα της αυστριακής νομοθεσίας δεν δημιουργεί αμφιβολίες εν προκειμένω. Η επιφύλαξη της αρμοδιότητας βεβαιώσεως του γνησίου των υπογραφών στους συμβολαιογράφους είναι ικανή να διασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία του κτηματολογίου.

58. Δεύτερον, το μέτρο πρέπει να μην υπερβαίνει το όριο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού του. Όταν ο ίδιος σκοπός μπορεί να επιτευχθεί με πλείονα μέτρα, πρέπει να επιλέγεται εκείνο που περιορίζει λιγότερο την ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών.

59. Διαπιστώνω ότι ούτε το αιτούν δικαστήριο με την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ούτε η Αυστριακή Κυβέρνηση με τις παρατηρήσεις της πραγματεύτηκαν το ζήτημα αυτό, το οποίο αποτελεί εντούτοις κατ' εμέ την καρδιά του προβλήματος. Ειδικότερα, ούτε το αιτούν δικαστήριο ούτε η Αυστριακή Κυβέρνηση επισήμαναν ότι οι απαιτήσεις στις οποίες υπόκεινται οι Τσέχοι δικηγόροι, σε σύγκριση με τους Αυστριακούς συμβολαιογράφους είναι τέτοιες, ώστε διακυβεύεται η εύρυθμη λειτουργία του κτηματολογικού συστήματος στην Αυστρία.

60. Μια βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δεν προϋποθέτει γνώσεις αυστριακού δικαίου, ούτε άλλωστε νομικές γνώσεις εν γένει. Όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής δεν απαιτεί τη σύνταξη εγγράφων ή την παροχή νομικών συμβουλών επί πολύπλοκων ζητημάτων, αλλά συνίσταται απλώς στη διαπίστωση της ταυτότητας του παρισταμένου προσώπου και στην επιβεβαίωση της υπογραφής κάποιου εγγράφου από το πρόσωπο αυτό.

61. Η συστηματική επιφύλαξη της παροχής της υπηρεσίας αυτής στους Αυστριακούς συμβολαιογράφους ενδέχεται, εκ πρώτης όψεως, να φαίνεται προδήλως υπερβολική.

62. Ωστόσο, με βάση τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, φρονώ ότι η επίμαχη νομοθεσία, κατά την οποία η βεβαίωση του γνησίου των υπογραφών επί των εγγράφων που απαιτούνται για την κτήση ή τη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων επιφυλάσσεται στους συμβολαιογράφους, συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας.

63. Η Δημοκρατία της Αυστρίας επιφυλάσσει την αρμοδιότητα αυτή στους συμβολαιογράφους, διότι περιβάλλει τα δικαστήρια και τους συμβολαιογράφους με αυξημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά την τήρηση του κτηματολογίου. Στο πλαίσιο αυτό, και όσον αφορά ειδικότερα τους συμβολαιογράφους, δεν προτίθεμαι να αμφισβητήσω την επιλογή του Αυστριακού νομοθέτη να επιφυλάξει τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής σε επαγγελματία νομικό που υπόκειται σε αυστηρό κρατικό έλεγχο.

16 — Βλ. απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2010, Josemans (C-137/09, EU:C:2010:774, σκέψη 70), καθώς και, αναφορικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, προτάσεις μου στην υπόθεση Deutsche Parkinson Vereinigung (C-148/15, EU:C:2016:394, σημεία 48 επ.).

64. Επιπροσθέτως, φρονώ ότι δύσκολα μπορεί η Δημοκρατία της Αυστρίας να εποπτεύει επαρκώς τη δραστηριότητα των αλλοδαπών δικηγόρων κατά τη σύνταξη βεβαιώσεων για το κτηματολόγιο και να επιβάλλει πειθαρχικές κυρώσεις επί ενδεχόμενων παραπτωμάτων. Ένα κράτος μέλος όπως η Δημοκρατία της Αυστρίας, η οποία, προκειμένου να προστατεύσει την ακίνητη ιδιοκτησία, προβλέπει διοικητικό σύστημα πρόληψης της προσφυγής στη δικαιοσύνη με την καθιέρωση κτηματολογίου και τις απορρέουσες από αυτό εγγυήσεις, δύσκολα μπορεί να απεμπολήσει την άσκηση κρατικού ελέγχου και την παροχή αποτελεσματικής εγγυήσεως του ελέγχου των κτηματολογικών εγγραφών.

65. Εν πάση περιπτώσει, όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, το σύστημα εποπτείας των Τσέχων δικηγόρων, όπως εκτέθηκε από την Τσεχική Κυβέρνηση, δεν παρέχει επαρκείς εγγυήσεις[17].

66. Με βάση τις πληροφορίες που διαθέτει το Δικαστήριο, έχω τη γνώμη ότι το σύστημα αυτό δεν παρίσταται ικανό να διασφαλίσει πραγματικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό έλεγχο, που θα ήταν ανάλογος με τους ελέγχους στους οποίους υπόκεινται οι συμβολαιογράφοι των χωρών που εφαρμόζουν το σύστημα της λατινικής συμβολαιογραφίας και θα εξασφάλιζε αυξημένο βαθμό εμπιστοσύνης.

67. Προτείνω συνεπώς στο Δικαστήριο να απαντήσει στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ότι το άρθρο 56 ΣΛΕΕ δεν αντιτίθεται σε εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως αυτή του άρθρου 31 του GBG, η οποία επιφυλάσσει στα δικαστήρια και στους συμβολαιογράφους τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής επί των εγγράφων που απαιτούνται για την κτήση ή τη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων.

IV – Πρόταση

68. Υπό το φως των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν από το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία) ως εξής:

Οι διατάξεις της οδηγίας 77/249/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1977, περί διευκολύνσεως της πραγματικής ασκήσεως της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών από δικηγόρους, και το άρθρο 56 ΣΛΕΕ δεν αντιτίθενται στο να επιφυλάσσει ένα κράτος μέλος στους συμβολαιογράφους τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής επί των εγγράφων που απαιτούνται για την κτήση ή τη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων.

17 — Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Τσεχική Κυβέρνηση εξήγησε ότι στην Τσεχική Δημοκρατία, όσον αφορά τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής, τα αρχεία που τηρούνται από τους συμβολαιογράφους και από τους δικηγόρους υπόκεινται σε τακτικό έλεγχο. Τα αρχεία των συμβολαιογράφων ελέγχονται σε δύο επίπεδα, μεταξύ αυτών και από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, ενώ τα αρχεία των δικηγόρων ελέγχονται μόνο από τον δικηγορικό σύλλογο.